

AO DEREITO HUMANO A PAZ. Non considerado aínda explicitamente como tal dereito humano¹, ninguén pode dubidar que sen a súa realización efectiva poidan satisfacerse os outros dereitos humanos. Marxinadas hoxe as Nacións Unidas ("Nós, os pobos...") polos países máis prósperos ("Nós, os poderosos...") e substituídos os principios democráticos polas leis do mercado ("Nós, os ricos..."), persiste a trágica incapacidade de resolver de forma pacífica os conflitos. O recurso á forza reporta ignominiosos beneficios á colosal maquinaria bélica industrial, propiciando unha economía de guerra. Non deixaremos de denunciálo nin de loitar para construír un sistema de gobernanza democrática mundial que acabe con esta situación. O noso berro non pode deixar de esixir especialmente solucións xustas para dramáticos conflitos como os de Gaza, Darfur, Iraq, Afganistán, Paquistán, Congo... entre os máis de 40 conflitos armados que se estima existen na actualidade.

A razón da forza fronte á forza da razón. "Se queres a paz, prepara a guerra": o convencemento de que estar armado é a garantía da seguridade é unha das máis trágicas irracionalidades seculares. É evidente que o desarmamento a escala mundial, controlado polas Nacións Unidas, é fundamental para o declive da violencia e o fortalecemento da paz. Se o desarmamento é condición para a paz -e polo tanto, para a vida-, trátase tamén doutro Dereito Humano que debe recoñecerse e practicarse con premura. E é que, logo dun período de 10 anos (1988-1998) no que os gastos militares mundiais descendieron, achámonos de novo ante unha escalada de gastos diarios en armamento que volven superar os 2.700 millóns de dólares... cando alcanzar os Obxectivos de Desenvolvemento do Milenio no 2015 require ¡500 millóns de dólares ao día!

En concreto, o Tratado de Non Proliferación Nuclear (TNP) vive os seus peores e máis contraditorios períodos desde a guerra fría: uns países son autorizados "de facto" a construír armas nucleares, outros son sancionados polos seus programas de enerxía nuclear... e, o que é máis alarmante, os Estados Unidos provocan coa súa estratexia dos escudos antimísiles que a Federación Rusa ameace con incumprir os acordos de Reykiavik e que, en definitiva, os dous países confirmen programas de renovación e modernización dos seus arsenais nucleares, violando TNP.

A sociedade civil internacional debe promover un auténtico clamor para acabar co actual bloqueo da Conferencia de Desarmamento e, neste contexto, transformar a próxima Conferencia de Revisión do TNP (2010) nun punto de inflexión definitivo e irreversible no camiño do Dereito Humano ao Desarmamento, dado que a liberdade fronte á guerra e a violencia son esenciais para a paz.

O DEREITO HUMANO ao DESENVOLVEMENTO (A a ALIMENTACIÓN, o AUGA, a SATISFACCIÓN DAS NECESIDADES BÁSICAS...). O Dereito ao desenvolvemento áchase implicitamente recoñecido no Pacto Internacional de Dereitos Económicos, Sociais e Culturais (Nacións Unidas, 1966) que establece entre outros o Dereito Humano a "estar protexido contra o fame", a "gozar do máis alto nivel posible de saúde", etc. e explicitamente recoñecido na Declaración sobre o Dereito ao Desenvolvemento (Asemblea Xeral das Nacións Unidas, 1986) e confirmado pola Conferencia de Viena (Nacións Unidas, 1993). Os compromisos alcanzados no Cume de Copenhague sobre Desenvolvemento Social (Nacións Unidas, 1995) subliñan a importancia de que o desenvolvemento sexa integral, sostible, endógeno e humano. A implementación de todos estes dereitos levaría a total realización do artigo 25 da Declaración Universal dos Dereitos Humanos².

Con todo, o 50% da humanidade vive aínda por baixo da liña de pobreza e os problemas relacionados coa alimentación mundial agrávanse de forma alarmante. 60 mil persoas morren de fame e pobreza diariamente. O Dereito a unha alimentación adecuada, o Dereito ao auga potable, o Dereito á satisfacción das necesidades básicas, incluídas as infraestruturas, exponse coa urxencia global do moralmente inaprazable. Só a súa realización efectiva garante o dereito á vida humana. A este respecto, é particularmente importante evitar que novas fontes de enerxía (biocombustibles, etc.), con gran atracción de investimentos, reduzan a produción de alimentos e que non encarezan o seu prezo.

En 2008 a comunidade internacional dedicará múltiples esforzos para revisar o denominado Consenso de Monterrey sobre Financiamento para o Desenvolvemento (Nacións Unidas, ano 2002). A sociedade civil debe mobilizarse para que no Cume que terá lugar en decembro en Doha adóptense as medidas que permitan avanzar dunha vez por todas na satisfacción destes dereitos. Para iso, e entre outras cousas, o imprescindible incremento no financiamento para o desenvolvemento debe ser o resultado da redistribución da riqueza mundial, de forma xusta e equitativa. En concreto, é necesario definir e pór en práctica ¡XA! impostos internacionais sobre o mercado de intercambio de divisas e outras alternativas financeiras cuxa recadación redunde directamente nos fondos multilaterais de Nacións Unidas para o desenvolvemento. Outras medidas como a cancelación da débeda externa e o incremento da axuda oficial ao desenvolvemento continúan sendo esenciais.

AO DEREITO HUMANO Ao MEDIO AMBIENTE.. Igualmente urxente e inaprazable é a necesidade de acabar coa destrución do medio ambiente que o modelo económico actual vén producindo de forma especialmente acelerada desde a Revolución Industrial. A vida en xeral e a vida humana en particular poderían chegar a ter que habitar a terra en condicións progresivamente máis difíciles.

Con todo, o documento aprobado na recente Convención de Bali sobre o Cambio Climático (para substituír ao de Kyoto en 2012) está máis orientado á adaptación ao cambio climático (imprescindible nos países en desenvolvemento do sur) que ao seu freo. A humanidade parece condenada a sufrir os seus efectos en lugar de atallar ou paliar as causas dos mesmos.

O compromiso fundamental de todas as xeracións é asegurar o desenvolvemento sostible: Satisfacer as necesidades das xeracións presentes sen comprometer as posibilidades das xeracións futuras para atender as súas propias necesidades. En efecto, desde Río os dereitos ao desenvolvemento e ao medio ambiente son inseparables.

O gran desafío consiste pois en desligar dunha vez por todas a idea de desenvolvemento humano sostible da idea de crecemento económico como incremento da produción e do consumo. Tal como estableceron os Cumes de Río e de Johannesburgo: "as actuais tendencias de produción e consumo son insostibles".

En consecuencia, é imperativo que a sociedade civil inflúa decisivamente nas próximas Convencións de Polonia (2008) e Dinamarca (2009) para dar coa eficacia imprescindible os pasos que o futuro da vida humana sobre a terra necesita ineludiblemente.

Por canto antecede, o Foro UBUNTU fai un chamamento para a implicación da sociedade na reclamación, sen maiores dilacións, destes Dereitos, e seguirá impulsando a Campaña Mundial para unha profunda Reforma do Sistema de Institucións Internacionais, na convicción de que só unha nova gobernanza democrática mundial será capaz de tomar as decisións que rectifiquen as tendencias globais máis negativas e posibiliten a satisfacción universal dos Dereitos Humanos, comezando por aqueles máis directamente relacionados co Dereito á vida humana.

Ver no documento A/HRC/6/NGO/34 de Nacións Unidas de 5 de setembro de 2007 a iniciativa da Asociación Española para o Desenvolvemento e Promoción do Dereito Internacional dos Dereitos Humanos, co apoio da Axencia Catalá para a Cooperación ao Desenvolvemento, sobre a "Declaración de Lúcarca sobre o Dereito Humano á Paz" Segundo o Artigo 25: (1) Toda persoa ten dereito a un nivel de vida adecuado que lle asegure, así como á súa familia, a saúde e o benestar, e en especial a alimentación, o vestido, a vivenda, a asistencia médica e os servizos sociais necesarios; ten así mesmo dereito aos seguros en caso de desemprego, enfermidade, invalidez, viudez, vellez ou outros casos de perda dos seus medios de subsistencia por circunstancias independentes da súa vontade; e (2) a maternidade e a infancia teñen dereito a coidados e asistencia especiais. Todos os nenos, nados de matrimonio ou fóra de matrimonio, teñen dereito a igual protección social.

[Para ver os asinantes e aderirte, preme aquí](#)